

Kompressionsstrumpor-rutin för utprovning

Syfte

Rutinen syftar till att klargöra processen vid ordination, utprovning, beställning och uppföljning av kompressionsbehandling för patienter med venös- eller blandinsufficiens samt efter djup ventrombos.

Berörda enheter

Sandens hälsocentral, Boden

Ansvarsfördelning

Primärvården ansvarar för utprovning av kompressionsstrumpor klass II i standardstorlekar vid venösa ödem eller blandinsufficiens samt vid kvarstående besvär efter djup ventrombos. Patienter som behöver måttsydda produkter, högre kompressionsklass än klass II eller som har lymfödem skall remitteras till lymfterapeut. Remiss skickas till *lbsjgm* av kompressionsutbildad sjuksköterska eller läkare.

För patienter med hemsjukvård eller som vistas i kommunens särskilda boenden gäller att kommunen ansvarar för insatser upp till sköterskenivå. För vidare information se *Rutin vid förskrivning av kompressionsstrumpa för armar och ben* tillgänglig via

<https://samarbeta.nll.se/producentplats/div-ls-bas-lss/Publicerade/Publik/Styrande/Rutindokument/Rutin%20vid%20f%C3%B6rskrivning%20av%20kompressionsstrumpa%20f%C3%B6r%20armar%20och%20ben.pdf>

Beskrivning arbetsgång

Ordination

Kompressionsstrumpa oavsett kompressionsklass som utprovas och beställs från hälsocentralen eller hemsjukvården skall alltid ordineras av läkare i samråd med behandlande sjuksköterska.

Medicinsk diagnos, status och ankel-indexmätning (ABPI) skall ligga till grund för ordination av kompressionsklass.

Patientansvarig läkare (PAL) ansvarar för att den medicinska diagnosen ställs.

Behandlande sjuksköterska eller annan hälso- och sjukvårdspersonal med erforderlig utbildning inom området ansvarar för att ABPI utförs samt för utprovning av lämplig storlek och material i samråd med patienten

Val av kompressionsklass

Klass I: Ger ett tryck på 18-21 mmHg. Provas normalt inte ut via hälsocentralen utan bekostas av patienten och kan köpas på apoteket eller via annan återförsäljare. Om patienten på grund av anatomiska förutsättningar har svårt att hitta lämpligt kompressionsmaterial i klass I kan sådant provas ut och beställas via hälsocentralen. Fakturan skickas då direkt till patienten.

Klass II: Ger ett tryck på 25-32 mmHg. Används vid venös insufficiens, moderata till svåra åderbräck, efter genomgången djup ventrombos och som förebyggande behandling av venösa bensår samt för att undvika sårrecidiv.

Klass III-IV: Ger ett tryck på 36-46 mmHg. Används vid svår venös insufficiens eller lymfödem. Utprovas av lymfterapeut.

Utprovning

Måttagning

Patienten bokas lämpligast till distriktssköterskemottagningen. Beräkna 60 minuters tidsåtgång och boka en morgontid för att undvika att patienten kommer till mottagningen med ödem.

Patienten sitter lämpligast på brits med flexad fot alternativt står upp om möjligt. Använd vanligt måttband och markera måtten på benet med märkpenna. Notera måtten på måttblankett. Vid första måttagning/beställning, lägg till ½-1 cm på måtten över ankel och fotled (cB och cY). Detta för att öka följsamheten till behandlingen. Vid nästa beställning/måttagning används de faktiska måtten.

Val av produkt

Benets utseende och form samt hudens status skall vara vägledande vid val av kompressionsstrumpa;

Till patienter med hudallergi/eksem eller överkänslighet bör en hud- eller naturfärgad strumpa väljas då det finns risk för reaktion mot färgämnen i mörkare strumpor.

Vanligen används rundstickade strumpor men till patienter med stora, ”degiga” ben med valkar bör man välja en flatstickad, lågelastisk strumpa för att undvika skavsår. Flatstickat material provas ut via lymfterapeut.

Om måttet på cD (under patella) är större än cC (runt vaden) bör strumpan beställas med silikonrand för att undvika nedhasning.

Hjälpmedel för av- och påtagning finns i vissa fall att beställa via arbetsterapeut.

Beställning

Kompressionsmaterial beställs utifrån regionens upphandlade avtal. Kom ihåg att informera/tillfråga patienten om lagring av personuppgifter enligt GDPR om beställning görs via internet.

Faktura skickas till administrativ service – fakturahanteringen. Leverans sker alltid till hälsocentralen om hälsocentralen står för kostnaden. Om patienten betalar strumporna själv kan hen välja att få dessa hemskickade.

När patientens strumpor kommit inbokas ett besök för information kring skötsel och för att se att strumporna passar. Se separat patientinformation.

Egenavgift

Patienter med ordinerad kompression klass II-IV betalar besök till sjuksköterska enligt gällande taxa. Strumporna bekostas av regionen eller av kommunen.

Patienter som önskar hjälp med att prova ut strumpor i klass I betalar besök till sjuksköterska enligt gällande taxa och står för hela kostnaden för strumporna själv. Priset varierar med modell och får efterfrågas hos leverantör.

Dokumentation

Dokumentation av anamnes, diagnos/behandlingsindikation, ordinator, status, ABPI, aktuella mått och utprovat kompressionsmaterial dokumenteras i patientjournalen i VAS.

Uppföljning och ytterligare beställning

Patienten får fyra par strumpor per år som bekostas av hälsocentralen. Om patienten har önskemål om ytterligare par kan dessa beställas via hälsocentralen men patienten står själv för kostnaden.

Utvärdering av patientens fortsatta behov av- och lämplighet i pågående kompressionsbehandling skall ske årligen.

Ny kontroll av mått görs årligen. Ny kontroll av ABPI görs utifrån patientens förutsättningar (ex känd insufficiens eller diabetes) och status. Vid oförändrat status och ABPI kan strumpor beställas igen utan ny läkarordination. Om förändrat status eller ABPI konsulteras PAL enligt beskrivning under ”ordination” ovan.